

Handleiding Checklist signalering Palliatieve Zorg

Palliatieve zorg is een benadering die de kwaliteit van het leven verbetert van patiënten en hun naasten die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening, door het voorkomen en verlichten van lijden, door middel van vroegtijdige signalering en zorgvuldige beoordeling en behandeling van pijn en andere problemen van lichamelijke, psychosociale en spirituele aard. (Definitie WHO 2002)

In deze definitie komen de volgende thema's naar voren, die een belangrijke rol spelen in de palliatieve zorg:

- kwaliteit van leven
- symptoommanagement
- anticiperen (pro-actieve benadering van klachten en problemen die in de nabije toekomst verwacht (kunnen) worden)
- autonomie van de patiënt
- integrale en multidimensionele benadering
- zorg voor de naasten

Bron: zorgmodel Lynn en Adamson 2003

Met name voor de vroegtijdige signalering en proactieve benadering dient de 'checklist signalering palliatieve zorg' als hulpmiddel om hiermee de kwaliteit van de multidisciplinaire palliatieve zorgverlening te waarborgen.

De checklist kan in de volgende situaties worden gebruikt:

- Bij aanvang van de palliatieve fase;
- Bij aanvang van de terminale fase;
- Bij grote veranderingen in de situatie;
- Bij aanvang van de stervensfase OF indien bekend binnen de organisatie: inzetten **Zorgpad Stervensfase**;

De checklist vervangt het zorgplan niet.

De checklist wordt door de toegewezen verpleegkundige of verzorgende (CCP/EVV) doorlopen bij bovengenoemde situaties. Het dient **niet** als een praatpapier dat je naast de patiënt/cliënt invult maar is bij het opstellen/bijstellen van het zorgplan (of als overdracht) heel duidelijk een checklist waarbij nagelopen wordt of overal aan gedacht is. Bij het signaleren van een probleem of vraag wordt de datum genoteerd in het betreffende vakje. Daarna kunnen de data genoteerd worden waarop actie is uitgezet, is geëvalueerd en het doel behaald is. Voor verdere uitwerking wordt verwezen naar het zorgplan, corresponderend met de datum uit de checklist.

Raadpleeg voor aanvullende informatie/folders/richtlijnen/formulieren: De regionale samenwerkingsafspraken en de signaleringskaart (website www.netwerkpalliatievezorg.info), de signaleringsset palliatieve zorg en de richtlijnen van het IKNL en de app PalliArts.

Informatie en communicatie

Om goed overwogen eigen keuze te kunnen maken is het erg van belang dat de patiënt goed is geïnformeerd over zijn/haar situatie en welke mogelijkheden er zijn. Dit helpt ook om deze keuzes bespreekbaar te maken met hun naasten en hulpverlener. Wanneer er sprake is van cognitieve beperking kan bij dit item voor patiënt ook de vertegenwoordiging ervan gelezen worden.

Lichamelijke dimensie - symptomen

Symptombestrijding begint met een gestructureerde en methodische inventarisatie van ieder symptoom door middel van een goede anamnese. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van meetinstrumenten: gestandaardiseerde vragenlijsten waarmee een symptoom op de meest betrouwbare wijze wordt geanalyseerd. Zie hiervoor ook de hulplijsten verbonden aan het regionale signaleringskaartje (www.netwerkpalliatievezorg.info).

Psychische dimensie

Hier gaat het om gedachten, beelden, gevoelens en emoties.

Sociale dimensie

Sociale omgeving waar iemand mee verbonden is.

Spirituele dimensie

Spirituele vragen zijn onlosmakelijk verbonden met de drie andere dimensies van palliatieve zorg en soms ligt de spirituele betekenislaag verborgen onder een uiting die op het eerste gezicht vooral lichamelijk of psychosociaal van aard lijkt te zijn. Hier gaat het om wat mensen ten diepste beweegt, inspireert en zin geeft aan hun leven; veelal verbonden met de gewone dingen van het leven.

Organisatie en coördinatie van zorg

Een multidisciplinaire aanpak is kenmerkend voor de palliatieve zorgbenadering. Hierbij is goede communicatie en afstemming van essentieel belang.

Wil en wilsbekwaamheid

In de laatste periode van het leven moeten vaak ingrijpende beslissingen worden genomen, zowel door de patiënt als door de arts. Daarom is het van belang goed op de hoogte te zijn van de wil van de cliënt, eventueel vastgelegd in een wilsverklaring.